



XXI OLIMPIADA WIEDZY EKONOMICZNEJ

Rok szkolny 2007/2008 Zawody III stopnia (centralne) Zestaw z prawidłowymi odpowiedziami

I. Pytanie opisowe o charakterze ogólnym. (0–20 pkt.)

Scharakteryzuj poziom życia gospodarstw domowych w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej.

Przykładowy schemat odpowiedzi:

I. Wybrane aspekty teoretyczne:

- pojęcie poziomu życia gospodarstw domowych,
- sposoby pomiaru poziomu życia i charakterystyka podstawowych mierników,
- główne czynniki mikro- i makroekonomiczne determinujące poziom życia gospodarstw domowych,

II. Wybrane aspekty empiryczne:

- poziom życia gospodarstw domowych w Polsce i Unii Europejskiej:
 - aspekt ekonomiczny (dochody i wydatki, poziom oszczędności i zadłużenia, wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku),
 - aspekt pozaekonomiczny (zdrowie i przeciętny czas trwania życia, edukacja, kultura, środowisko naturalne),
- charakterystyka zmian poziomu życia gospodarstw domowych w ostatnich latach,
- rozmiar ubóstwa i poziom wykluczenia społecznego w Polsce i Unii Europejskiej.

III. Własna ocena i wnioski:

- ocena zróżnicowania poziomu życia w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych,
- ocena dystansu w zakresie poziomu życia gospodarstw domowych pomiędzy Polską a pozostałymi krajami Unii Europejskiej,
- przewidywane tendencje zmian poziomu życia gospodarstw domowych w Polsce na tle procesów globalizacji i integracji europejskiej.

II. Pytanie, wybierane spośród trzech, uwzględniające preferencje sponsora – wybierz **JEDEN** z trzech podanych poniżej tematów. (0–10 pkt.)

- Przedstaw, z jakich instrumentów ubezpieczeniowych powinno skorzystać gospodarstwo domowe, które zaciągnęło długoterminowy kredyt mieszkaniowy. Uzasadnij swój wybór.
- Na podstawie mapy ryzyka osób często podróżujących za granicę przedstaw propozycję kompleksowego pakietu ubezpieczeń dla tego segmentu klientów.
- Scharakteryzuj znaczenie prewencji w ubezpieczeniach oraz wskaż najlepsze – Twoim zdaniem – programy prewencji.

III. Zadanie analityczne. (0–10 pkt.)

Na rynku telefonii komórkowej działają dwa konkurencyjne przedsiębiorstwa. Koszty krańcowe są stałe i wynoszą 0,40 zł/minutę. Przeciętne koszty całkowite są równe kosztom krańcowym.

Przedsiębiorstwa mają tylko dwie możliwości – ustalić wysoką cenę na poziomie 0,80 zł/minutę lub niską cenę na poziomie 0,60 zł/minutę. Jeśli zażądataj wysokich cen, każda z firm może oczekiwać miesięcznej sprzedaży po 2,5 mln minut. Natomiast jeśli wyznaczą niską cenę, miesięczna sprzedaż każdej firmy wzrośnie do 3,5 mln minut. Alternatywnie: jeśli jedno z przedsiębiorstw zażąda wysokiej ceny, a drugie ustali cenę na niskim poziomie, to pierwsze osiągnie miesięczny wolumen sprzedaży 1,25 mln minut, a drugie 6 mln minut.

Oba przedsiębiorstwa ustalają cenę niezależnie od siebie i dążą do maksymalizacji zysku całkowitego.

Odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaką politykę cenową wybiorą przedsiębiorstwa (wysokie czy niskie ceny)? Odpowiedź krótko uzasadnij.
2. Ile będzie wynosił zysk całkowity każdej z firm dla strategii przyjętej w pkt. 1?
3. Czy odpowiedź na pytanie z pkt. 1 (*ceteris paribus*) zmieniłaby się, gdyby okazało się, że jedno przedsiębiorstwo zażądałoby 0,60 zł/minutę, zaś drugie 0,80 zł/minutę, a wielkość sprzedaży wyniosłaby wówczas, odpowiednio, 4 mln minut i 2 mln minut (zamiast wcześniejszych 6 mln minut i 1,25 mln minut)? Odpowiedź uzasadnij.
4. Jakiego rodzaju działania powinny podjąć przedsiębiorstwa, aby wpływ zmiany cen rynkowych na ich udział w rynku był jak najmniejszy?

Odpowiedzi do zadania:

Ad. 1 Każde z przedsiębiorstw, dążąc do maksymalizacji zysku całkowitego, wybierze politykę niskich cen. Wybór polityki wysokich cen przez pierwsze przedsiębiorstwo jest nieoptymalny, ponieważ firma ta wybierając politykę niskich cen może zwiększyć poziom zysku całkowitego, w sytuacji gdy drugie przedsiębiorstwo wybierze politykę wysokich cen. Jeśli drugie przedsiębiorstwo wybrałoby politykę niskich cen, wówczas jedynym racjonalnym rozwiązaniem dla pierwszego przedsiębiorstwa jest również wybór polityki niskich cen.

Ad. 2 Zysk całkowity każdego przedsiębiorstwa będzie wynosić 0,7 mln zł miesięcznie
(0,60 zł/minutę - 0,40 zł/minutę) x 3,5 mln minut = 0,7 mln zł miesięcznie

Ad 3. Tak. Każde z przedsiębiorstw, dążąc do maksymalizacji zysku całkowitego, tym razem wybierze politykę wysokich cen. Wybór polityki niskich cen przez pierwsze przedsiębiorstwo jest nieoptymalny, ponieważ firma ta wybierając politykę wysokich cen może zwiększyć poziom zysku całkowitego, w sytuacji gdy drugie przedsiębiorstwo wybierze politykę niskich cen. Jeśli drugie przedsiębiorstwo wybrałoby politykę wysokich cen, wówczas jedynym racjonalnym rozwiązaniem dla pierwszego przedsiębiorstwa jest również wybór polityki wysokich cen.

Ad. 4 Przedsiębiorstwa powinny podjąć działania zmierzające do usztywnienia popytu na ich usługi, co w sytuacji zmiany ceny rynkowej będzie wywoływać relatywnie słabszą zmianę wielkości popytu rynkowego. Może odbywać się to poprzez reklamę i umacnianie marki firmy (przekonania klientów o niepowtarzalnym charakterze świadczonych usług), programy lojalnościowe, sprzedaż wiązana, ograniczenia w wypowiedzeniu umów zawartych przez klientów.

IV. Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz [X] przy prawidłowych odpowiedziach. Za każdą pełną prawidłową odpowiedź na pytanie testowe otrzymujesz 2 pkt. Każda zmiana odpowiedzi w pytaniach testowych traktowana jest jako odpowiedź błędna. Odpowiedzi zaznaczone ołówkiem nie są punktowane. (0–60 pkt.)

1. Który z niżej wymienionych czynników nie narusza założenia *ceteris paribus* dla prawa podaży na krajowym rynku odtwarzaczy MP3?

- wzrost dochodów realnych konsumentów
- spadek cen komponentów wykorzystywanych do produkcji odtwarzaczy MP3
- wzrost importu odtwarzaczy MP3 po obniżeniu cel importowych
- wszystkie wyżej wymienione czynniki naruszają to założenie

2. Wprowadzenie cen maksymalnych na danym rynku:

- prowadzi nieuchronnie do reglamentacji dobra
- ma sens tylko w przypadku ustalenia ceny maksymalnej poniżej ceny równowagi
- wymaga zastosowania instrumentów likwidacji nadwyżki rynkowej
- uzasadniane jest ochroną interesów producentów (sprzedawców)

3. Które z poniższych stwierdzeń są ilustracją efektu gapowicza?

- unikanie zapłaty abonamentu radiowo-telewizyjnego
- zakup w promocji przeterminowanego mleka w hipermarkecie
- wejście do parku narodowego bez wykupienia biletu wstępu
- brak reakcji przedsiębiorstwa na obniżkę cen przez konkurentów

4. Wszystkie koszyki dóbr leżące pod krzywą obojętności, na której znajduje się punkt optimum konsumenta, są dla niego:

- mniej użyteczne, lecz osiągalne
- tak samo użyteczne i osiągalne
- mniej użyteczne i osiągalne lub też nieosiągalne
- nieosiągalne, ale tak samo użyteczne

5. Izokwanta:

- określa różne kombinacje ilościowe dwóch czynników wytwórczych, przy których przedsiębiorstwo realizuje cały swój zasób środków finansowych
- charakteryzuje różne koszyki produkowanych przez przedsiębiorstwo dóbr o jednakowym poziomie przychodu ze sprzedaży
- to krzywa, której kształt zależy od produktywności krańcowej rozpatrywanych czynników wytwórczych
- to krzywa obrazująca kombinacje ilościowe dóbr X i Y możliwe do wytworzenia przez przedsiębiorstwo przy danych nakładach czynników wytwórczych

6. Które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe?

- jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysku księgowego, to nie może osiągnąć zysku ekonomicznego
- zysk normalny to sytuacja, gdy koszty ekonomiczne zrównują się z utargiem całkowitym
- zyskowi księgowemu może towarzyszyć strata ekonomiczna
- zerowy zysk ekonomiczny oznacza, że zysk księgowy przedsiębiorstwa nie pokrywa kosztów alternatywnych

7. Na rynku konkurencji monopolistycznej:

- funkcjonuje wiele firm
- utargi przeciętne firm zrównują się z ich utargami krańcowymi
- występuje różnicowanie produktu
- w długim okresie firmy są cenobiorcami

8. Efekt rygla to:

- brak motywacji gospodarstw domowych do dalszego zwiększania swoich dochodów w przypadku, gdy znajdują się one w najwyższym progu podatkowym
- zwiększenie wielkości zakupów danego dobra lub usługi pomimo wzrostu ceny rynkowej
- blokowanie wejścia na rynek konkurentom poprzez stosowanie dyskryminacji cenowej i intensywnej reklamy
- utrzymanie przez gospodarstwo domowe aktualnego poziomu konsumpcji pomimo spadku dochodów realnych

9. Kto zyskuje na nieoczekiwanej inflacji?

- budżet państwa
- emitenci obligacji zerokuponowych
- płatnicy podatków
- wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe

10. Gdy przy określaniu poziomu dochodu i produkcji odpowiadającego stanowi równowagi uwzględnia się udział państwa w gospodarce, wówczas:

- poziom równowagi będzie zawsze większy niż bez udziału państwa
- odpływy z obiegu okrężnego w gospodarce równają się sumie planowanych inwestycji i planowanych wydatków państwa
- wydatki całkowite w gospodarce składają się z wydatków konsumpcyjnych, inwestycji i wydatków państwa
- dopływy do obiegu okrężnego w gospodarce równają się sumie planowanych oszczędności i podatków

11. Zgodnie z definicją podaży pieniądza Narodowego Banku Polskiego zakup przez gospodarstwo domowe ze środków zgromadzonych na rachunku *a'vista* jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego oznacza:

- wzrost M3 i spadek M0
- wzrost M3 i M1
- spadek M1 i brak wpływu na M3
- spadek M2 i wzrost M3

12. Prawo Okuna stwierdza, że:

- wzrost luki PKB o 1 punkt procentowy zmniejsza poziom inflacji o około 0,2–0,3 punktu procentowego
- wzrost stopy bezrobocia o 1 punkt procentowy powyżej naturalnej stopy bezrobocia powiększa lukę PKB o około 2–3 punkty procentowe
- zmniejszenie luki PKB o 1 punkt procentowy zwiększa deficyt bilansu handlowego o około 2–3 procent
- wzrost wydatków budżetowych o 1 procent zmniejsza lukę PKB o około 2–3 punkty procentowe

13. Slumpflacja to równoczesne występowanie:

- inflacji przejściowej i strukturalnej
- inflacji popytowej i kosztowej
- recesji gospodarczej i inflacji
- stagnacji gospodarczej, inflacji i wysokiego bezrobocia

14. Fundusz parasolowy to rodzaj funduszu inwestycyjnego, który:

- inwestuje w pogodowe instrumenty pochodne (derywaty pogodowe)
- umożliwia uniknięcie zapłaty podatku od zysków kapitałowych w przypadku konwersji jednostek
- zapewnia osiągnięcie stałego, gwarantowanego zysku
- uwzględnia w portfelu inwestycyjnym w jednakowym stopniu inwestycje z różnych regionów geograficznych

15. Do aktywnych zawodowo (siły roboczej) zalicza się:

- wyłącznie osoby pracujące
- wszystkie osoby bezrobotne i pracujące
- wszystkie osoby pracujące z wyłączeniem osób pozostających na zasiłku chorobowym i strajkujących
- wszystkie osoby bezrobotne i pracujące z wyłączeniem pracowników pozostających na zasiłku chorobowym i strajkujących

16. Wskaż skutki rozwiązania przez Narodowy Bank Polski rezerwy rewaluacyjnej:

- zmniejszenie rezerw walutowych
- aprecjacja złotych
- zmniejszenie pasywów NBP
- wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe

17. Obligacje śmieciowe:

- mogą być emitowane tylko przez spółki komunalne zajmujące się utrzymaniem czystości
- charakteryzują się wysokim oprocentowaniem i ponadprzeciętnym ryzykiem
- służą do finansowania wkładu własnego beneficjentów europejskich programów w zakresie ochrony środowiska
- często są wykorzystywane do gromadzenia środków w celu przejęcia lub wykupu upadającej firmy

18. Regionalne Izby Obrachunkowe:

- wydają opinie o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego
- kontrolują gospodarkę finansową związków gmin i powiatów
- wyliczają wysokość subwencji ogólnej dla gmin
- dokonują kontroli zamówień publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego

19. Jaką metodą rozliczane są przychody i wydatki budżetowe?

- metodą memorialową
- metodą kasową
- metodą FIFO (pierwsze przyszło, pierwsze wyszło)
- metodą AVCO (średnia ważona kosztów)

20. Prokura to:

- rodzaj postępowania prokuratorskiego w sprawach o przestępstwa gospodarcze
- szczególny rodzaj pełnomocnictwa upoważniający do dokonywania czynności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa
- uprawnienie wierzyciela do żądania w określonych sytuacjach od członków zarządu solidarnej spłaty długów spółki
- ustawowe upoważnienie dla ministra finansów do zaciągania zobowiązań w imieniu skarbu państwa

21. W razie niewypłacalności pracodawcy z funduszu gwarantowanych świadczeń pracowniczych zaspokajane są:

- wynagrodzenia za pracę
- ekwiwalenty pieniężne za urlop wypoczynkowy
- składki na ubezpieczenia społeczne
- ekwiwalenty za korzystanie z własnego telefonu komórkowego na potrzeby pracodawcy

22. W pewnej firmie podjęto decyzję o jej restrukturyzacji. Jak w rachunku przepływów środków pieniężnych zostanie odzwierciedlona sprzedaż części majątku przedsiębiorstwa w wyniku zmiany profilu działalności oraz jednocześnie zaciągnięcie nowych kredytów na sfinansowanie ekspansji na nowy rynek?

- wartość przepływów z działalności inwestycyjnej będzie dodatnia
- wartość przepływów z działalności inwestycyjnej będzie ujemna
- wartość przepływów z działalności finansowej będzie dodatnia
- wartość przepływów z działalności finansowej będzie ujemna

23. *Corporate governance* to:

- jedna z metod zarządzania przedsiębiorstwem
- zbiór dobrych praktyk w zakresie relacji pomiędzy właścicielami a menedżerami firmy
- nadzór korporacji międzynarodowych przez lokalne władze podatkowe
- prowadzenie przez władze spółki przejrzystej polityki informacyjnej o podejmowanych działaniach

24. Klauzula najwyższego uprzywilejowania to:

- uprawnienia i udogodnienia przyznawane państwu w międzynarodowej wymianie towarowej
- styl zarządzania, który dopuszcza możliwość bezpośredniego kontaktu każdego pracownika z prezesem firmy
- zapis w umowach kooperacyjnych umożliwiający korzystanie ze wspólnego kanału dystrybucji przez kilka firm
- szczególnie sposób obsługi klientów *private banking*

25. Do zadań Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych należą:

- pośredniczenie w przekazywaniu kwoty dywidendy od emitenta do biur maklerskich prowadzących rachunki klientów
- świadczenie usługi przechowywania zapasów gotówki dla Narodowego Banku Polskiego (skarbiec banku centralnego)
- rejestrowanie i przechowywanie w formie elektronicznego zapisu papierów wartościowych pochodzących z publicznych emisji
- prowadzenie systemu rozrachunku w czasie rzeczywistym na międzybankowym rynku obligacji skarbowych

26. Wymień dwóch głównych, poza Niemcami, partnerów Polski w obrotach handlu zagranicznego w 2006 r. (dotyczy eksportu z Polski):

- Rosja i USA
- Rosja i Włochy
- Rosja i Francja
- Włochy i Francja

27. Syndrom szklanego sufitu (pułapu) w organizacji można scharakteryzować jako:

- utrudnianie awansu kobietom na wyższe stanowiska kierownicze
- niedostrzeganie przez menedżerów pojawiających się szans rynkowych
- permanentne nadzorowanie pracowników, co w konsekwencji obniża ich wydajność pracy
- zorientowanie wszystkich pracowników na konstruktywną krytykę podejmowanych przez menedżerów decyzji

28. Wskaż heurystyczne metody rozwiązywania problemów w organizacjach:

- burza mózgów
- metoda delficka
- metoda scenariuszowa
- techniki algorytmiczne

29. Podstawowe role i umiejętności menedżerów sformułowane przez H. Mintzberga to:

- eksperckie
- informacyjne
- interpersonalne
- decyzyjne

30. Marketing wirusowy to:

- sytuacja, w której potencjalni klienci sami między sobą rozpowszechniają informacje dotyczące produktu, usługi lub firmy
- negatywna kampania marketingowa prowadząca do zdyskredytowania konkurentów w oczach opinii publicznej
- ogół działań firm farmaceutycznych, które w celu zwiększenia sprzedaży wymyślają coraz to nowe choroby
- kampania reklamowa polegająca na rozsyłaniu przez przedsiębiorstwo spamu za pośrednictwem poczty elektronicznej